

LYNGDAL
KOMMUNE

FOTO : Kjersti Gjems Vangberg

2018

Alvorlig skolefravær

Gyldig og ugyldig fravær

Skolefravær kan skyldes flere ulike forhold; sykdom, skulk, foresatte som holder eleven borte fra skolen, ferier med og uten søknad om permisjon, osv. En naturlig inndeling av skolefraværet vil således være fravær med eller uten gyldig grunn. I hovedtrekk er fravær som sykdom, innvilget permisjon eller fravær grunnet forhold du ikke rår over, å regne som gyldig fravær. Ugyldig fravær er noe vanskeligere å definere. Den vanlige bruken av begrepet skulk er at eleven har fravær fra skolen uten foresattes viten og samtykke. Videre kan man si at ethvert fravær regnes som ugyldig inntil skolen har fått beskjed av foresatte om årsaken til fraværet og skolen har definert årsaken til fraværet som gyldig. Dersom ugyldig fravær avdekkes tidlig, kan man hindre at fraværet øker og situasjonen blir fastlåst.

Det er vanlig at elever fra tid til annen er syke og derfor må være hjemme fra skolen. Det er imidlertid fravær utover det som tenkes å være normalt, som skole og foresatte må være oppmerksomme på. Tilfeller hvor fraværet er usedvanlig høyt (f.eks. grunnet sykdom), kan ikke automatisk betegnes som gyldig, selv om elevens fravær er meldt av foresatte. Det er viktig å undersøke årsaken til slikt fravær nærmere, f.eks. ved legeundersøkelser ved mye sykefravær og oppfølgingssamtale med elev/foresatte der en kartlegger hvordan eleven opplever sin skolesituasjon.

Når er fravær alvorlig?

Den mest markante forskjellen på disse betegnelsene finner vi mellom de som skulker skolen og de som ikke klarer å gå på skolen på grunn av vegring og angst. Det er imidlertid sjelden *kun* skulk eller vegring som ligger til grunn for at en elev er fraværende fra skolen, og derfor vil samlebetegnelsen **alvorlig skolefravær** bli brukt for å beskrive elever som har ugyldig fravær fra enkelttimer eller hele dager og/eller høyt gyldig fravær. Alvorlig skolefravær er skolefravær som krever tiltak. I Lyngdal kommune anses skolefravær som alvorlig når eleven har:

- *Gjentatt fravær fra enkelttimer uten gyldig grunn*
- *Fravær over 20 enkelttimer med gyldig grunn*
- *Fravær mer enn tre dager uten gyldig grunn på en måned*
- *Fravær mer enn 10 dager gyldig og ugyldig fravær i halvåret*
- *Møter opp på skolen, men forlater den igjen*
- *Møter for seint på skolen tre ganger på en måned*

- *Foreldre viser bekymring/tar kontakt med skolen fordi eleven ikke vil gå på skolen.*

Der alvorlig skolefravær ikke blir tatt tak i tidlig, vil eleven raskt kunne utvikle et mye høyere fravær som kan betegnes som **alvorlig skolefraværproblematikk**. Det er ikke en tydelig grense for når skolefravær går over til alvorlig skolefraværproblematikk, men der man registrer at fravær vedvarer eller øker, har fraværet blitt problematisk.

Årsaker til alvorlig skolefraværproblematikk

Det kan være flere årsaker til at enkelte elever utvikler alvorlig skolefraværproblematikk og problematikken er som regel sammensatt. Vi vet at årsakene til alvorlig skolefraværproblematikk er både individuelle og relasjonelle, og ofte kan de ikke skilles tydelig fra hverandre. Nedenfor beskrives noen årsaker til alvorlig skolefraværproblematikk.

Begrepet *skolevegring* brukes ofte for å beskrive alvorlig skolefraværproblematikk som et resultat av barnets eller ungdommens angst for skolen eller noe forbundet med skolen.

Både frykt, redsel og angst er normale reaksjoner hos barn og unge. Men i noen tilfeller utvikler redselen seg slik at dette skaper problemer for barnets eller ungdommens hverdag. Det kan også være angst for situasjoner eller hendelser, som gjør at barn og unge uteblir fra skolen. For eksempel kan yngre barn som konsekvens av separasjonsangst fra foresatte utvikle alvorlig skolefraværproblematikk. På samme måte vil barn og unge med sosial angst eller generalisert angst også kunne utvikle alvorlig skolefraværproblematikk. En tredje årsak til at barn og unge kan oppleve det som vanskelig å være tilstede på skolen er depresjon eller spiseforstyrrelser.

Fagvansker kan være både en medvirkende årsak til, og et resultat av, alvorlig skolefraværproblematikk. Mer relasjonelle årsaker til at elever utvikler alvorlig skolefraværproblematikk kan være alvorlige atferdsproblemer, mobbing, samspillsvansker innad i familien og vanskelige familieforhold.

Skolefraværet sin funksjon

Ofte inngår de ulike årsakene til alvorlig skolefraværproblematikk i et komplisert samspill hvor de også påvirker hverandre. Individuelle og relasjonelle årsaker til alvorlig skolefraværproblematikk kan slik sett ikke skilles fra hverandre, men må ses på som en helhet.

Et helhetlig perspektiv fremhever at det kan være medvirkende årsaker til problematikken også i elevens nettverk. For å kunne nyttiggjøre seg denne forståelsen, er det viktig å se på hva slags *funksjon* fraværet kan ha for den enkelte elev. Det vil si: Hva det er som bidrar til å opprettholde vansken eller motiverer eleven til å fortsette å være fraværende fra skolen over tid? Kearney og Silverman (1996) har delt opp funksjonen til alvorlig skolefraværproblematikk i fire undergrupper (tabell 1) basert på barn og unges motivasjon for å unngå negative opplevelser og oppnå positive opplevelser.

“...det viktigste for eleven er å komme på skolen...”

Alvorlig skolefravær kan forebygges, og denne delen vil ta for seg nettopp dette. Forebygging handler særlig om skolens rutiner knyttet til fraværshåndtering, rutiner for oppfølging av fravær, samt skole-hjem-samarbeid. Både skolen som system og hver enkelt lærer kan bidra til å forbygge at elever utvikler alvorlig skolefraværproblematikk.

System og rutiner

Det er viktig at skolen har et godt system og gode rutiner som sikrer oversikt over den enkelte elevs fravær. Den enkelte lærer har et viktig ansvar for å følge opp disse rutinene. Gode fraværshandlinger kan forhindre at fravær utvikler seg til alvorlig skolefraværproblematikk.

Følgende punkter er gjeldende for skolene i Lyngdal:

- Det er skolens ansvar å sørge for at skolen til alle tider har et oppdatert fraværssystem hvor elevenes tilstedeværelse kommer tydelig frem. (OPPAD)
- Skolen følger denne veilederens rutiner for hvordan fravær følges opp.
- Alle lærere gis årlig opplæring i føring og oppfølging av fravær.
- Skolens rutiner er kjent og lett tilgjengelige for skolens lærere, elever og foresatte. *Skolens handlingsplan for fravær (2.1.1) og retningslinjer for oppfølging av alvorlig skolefravær (3.1.1)* legges ut på skolens hjemmeside.

SKOLENS HANDLINGSPLAN FOR FRAVÆR

1. FØRING AV FRAVÆR

- a. Kontaktlærer er ansvarlig for at elevens fravær er oppdatert minimum en gang pr. uke i skolens fraværssystem.
- b. Timelærere må daglig føre fravær inn i skolens fraværssystem(OPPAD)
- c. Kontaktlærer følger ukentlig med på elevenes fravær.

2. KONTAKT MELLOM SKOLE OG HJEM VED FRAVÆR

- a. Foresatte skal skrive melding på SMS ved *alt* fravær.
- b. Foresatte skal ringe eller sende SMS til skolen på elevens 1. fraværsdag.
- c. Dersom foresatte ikke tar kontakt, skal kontaktlærer ta kontakt med foresatte for å få avklart fraværsårsaken. Ved bekymring for fraværet informeres ledelsen.

3. RETNINGSLINJER FOR OPPFØLGING AV FRAVÆR.

- a. Kontaktlærer har ved månedsskiftet en grundig gjennomgang av fraværsregistreringen for klassen.
- b. Ved 3 dager med fravær uten gyldig grunn på en måned, eller 10 dager med fravær på et halvt år, følges veilederens *retningslinjer for oppfølging av alvorlig fravær*.
- c. Ved bekymring rundt enkeltelevers fravær drøfter kontaktlærer, sosiallærer og ledelsen fraværet og vurderer behovet for nærmere kartlegging etter veilederens *retningslinjer for oppfølging av alvorlig fravær*. Det er avgjørende at tiltak igangsettes etter kort tid.

Samarbeid mellom skole og hjem

Et godt samarbeid mellom skole og hjem virker forebyggende mot skolefravær, og skolen har en lovfestet plikt til å legge til rette for samarbeid med hjemmet.

Foreldresamarbeid må ha eleven i fokus og bidra til elevens faglige og sosiale utvikling. Dette er viktig for elevens motivasjon og trivsel. Et godt foreldresamarbeid er en viktig ressurs for skolen for å oppnå gode læringsresultater og utvikle et læringsmiljø.

Et godt samarbeid innebærer at foresatte opplever skolen som tilgjengelig, og at det er en åpen og tett dialog mellom foresatte og kontaktlærer/ledelse. Videre kan skolen jobbe aktivt med å fremme samarbeidet mellom skole og hjemmet ved å involvere foresatte i temaer som handler om det psykososiale miljøet, fravær, mobbing, etc. Dette kan skje på ulike arenaer og nivåer, f.eks. i

utviklingssamtaler, på foreldremøter eller i FAU. Foresatte har mye kompetanse og tanker rundt hva som er det beste for deres barn.

Et viktig ledd i samarbeidet, særlig med tanke på å forebygge alvorlig skolefravær, er å dele informasjon med foresatte. Kontaktlærer skal på første foreldremøte om høsten informere om *skolens handlingsplan for fravær og retningslinjer for oppfølging av alvorlig skolefravær*. Foresatte vil i tillegg bli gjort kjent med hva gyldig og ugyldig fravær er. Denne informasjonen vil også gjøres tilgjengelig på skolens hjemmeside og i veilederens brosjyre som sendes alle foreldre.

Når eleven har alvorlig skolefravær – hva gjør vi?

De viktigste forebyggende tiltakene mot alvorlig skolefravær er fraværstføring og oppfølging av handlingsplan ved fravær, samarbeid mellom skole og hjem, sikre gode overganger og tiltak for å fremme et godt læringsmiljø på skolen.

Der elever likevel utvikler alvorlig skolefravær, vil det være viktig at skolen følger retningslinjer for oppfølging ved alvorlig fravær. Retningslinjene har som mål å ta tak i alvorlig fravær tidlig, slik at det ikke utvikler seg til alvorlig skolefraværproblematikk. Arbeid med alvorlig skolefravær krever et tett samarbeid mellom alle involverte parter. SAMARBEID blir dermed et nøkkelord både ved forebygging og ved oppfølging av alvorlig skolefravær.

RETNINGSLINJER FOR OPPFØLGNING AV ALVORLIG SKOLEFRAVÆR

OMFANG AV FRAVÆR INNSLAG FOR HANDLING	OPPGAVE	ANSVARLIG
FRAVÆR FRA ENKELTTIMER UTEN GYLDIG GRUNN.	Kontaktlærer kontakter foresatte og informerer om elevens fravær fra enkelttimer der det ikke er gyldig grunn.	KONTAKTLÆRER
FRAVÆR OVER 20 ENKELTTIMER MED GYLDIG GRUNN.	Kontaktlærer kontakter foresatte og informerer om elevens fravær fra enkelttimer. Årsaken til fraværet undersøkes. Det sendes hjem skjema: «Samtykke til å informere skolehelsetjenesten».	KONTAKTLÆRER
3 DAGER MED FRAVÆR UTEN GYLDIG GRUNN I LØPET AV EN MÅNED	Kontaktlærer tar kontakt med foresatte. Årsaken til fraværet undersøkes. Ved bekymring for fraværet informeres ledelsen/sosiallærer. Det tas evt. opp i tverrfaglige skolemøter. Evt. avtaler skolen et møte med elev/foresatte.	KONTAKTLÆRER
10 DAGER MED GYLDIG/UGYLDIG FRAVÆR I HALVÅRET	Kontaktlærer tar kontakt med foresatte. Årsaken til fraværet undersøkes. Ved bekymring for fraværet informeres ledelsen/sosiallærer og skjemaet: «Samtykke til å informere skolehelsetjenesten» sendes hjem. Ved gjentatt fravær, avtaler skolen et møte med elev/foresatte og aktuelle instanser vurderes å delta.	KONTAKTLÆRER SKOLENS LEDELSE
ELEVEN MØTER OPP PÅ SKOLEN, MEN FORLATER DEN IGJEN ELLER KOMMER SYSTEMATISK FOR SENT.	Kontaktlærer tar kontakt med foresatte. Årsaken til fraværet undersøkes. Ved bekymring for fraværet informeres ledelsen/sosiallærer. Dersom dette vedvarer, vurderes det å kalle inn til møte med foresatte.	KONTAKTLÆRER SKOLENS LEDELSE
HUSK Å FORTLØPENDE VURDERE BEHOV FOR DRØFTING. Skole og foreldre vurderer behovet for å invitere andre aktuelle instanser i et første drøftingsmøte (miljøterapeut, helsesøster, PPT, fastlege, ABUP, barnevern, osv). Alle lærere ved		

skolen må ha kjennskap til veilederen. Skolens ledelse må ha kunnskap om veilederen, slik at lærere får nødvendig hjelp/veiledning når de har en bekymring for fraværet til en elev.

Kartlegging

Når det er bekymring omkring fraværet, må situasjonen kartlegges. Kartlegging av alvorlig skolefravær gjøres på følgende måte:

- a) *Kartleggingssamtale ved bekymring for fravær* (se mal nedenfor)

Kontaktlærer inviterer foresatte og elev til en samtale hvor målet er å kartlegge det bekymringsfulle skolefraværet. Det er avgjørende at barnets stemme blir hørt og derfor skal eleven som hovedregel være tilstede ved samtalen. Dersom eleven ikke er tilstede, må skolen påse at eleven er hørt på annen måte.

En grundig kartlegging kan gi informasjon om hvilke faktorer som utløste og som etter hvert virker som opprettholdende på skolefraværet. På denne måten vil skolen få viktig informasjon om hvor tiltak bør settes inn og evt. hvilke andre instanser det kan være aktuelt å samarbeide med. Den viktigste kartleggingen i saker med alvorlig skolefravær, vil som regel være i samtale med elev og foresatte.

Kartleggingsamtale ved bekymring for fravær	
Rammer for en god samtale	<ul style="list-style-type: none">• Sørg for gode fysiske rammer for samtalen. Velg et møterom der dere ikke blir forstyrret og avtal på forhånd hvor lang samtalen skal være.• I forkant av samtalen må det avklares hvorvidt eleven skal være med. Hvis eleven ikke deltar, er det viktig at eleven opplever å få god informasjon om hva som blir sagt og gjort, og hvorfor.• Forbered deg godt. Forhør deg i forkant av møtet med andre lærere eleven forholder seg til, ansatte på SFO, etc. som kan bidra med viktig informasjon.• Ta høyde for følelsesmessige reaksjoner hos foresatte og elev. Bekreft og anerkjenn følelsene uten å gå i forsvar.
Samtalens start	<ul style="list-style-type: none">• Start med å informere om at formålet med samtalen er å dele skolens bekymring for elevens skolefravær.• Gi en konkret tilbakemelding på omfanget av fraværet. Informer om at skolen har rutiner for oppfølging av alvorlig skolefravær og at dette innebærer at det gis informasjon til skolens ledelse, samt at det gjennomføres en samtale med målsetting om å komme frem til tiltak som vil redusere elevens skolefravær.• Informer om at skolen har ansvaret for at elever har en god og trygg skolehverdag og at foresatte har ansvar for at eleven kommer til skolen. Elever har opplæringsplikt, og foresatte har ansvar for at skolen får gitt den opplæringen.• Det kan være nyttig å vise foresatte veilederen for alvorlig skolefravær og eventuelt gi dem en kopi.
Forslag til spørsmål: Eleven	<ul style="list-style-type: none">• Hvordan trives du på skolen og i fritiden?• Har du venner på skolen? Hva liker du å gjøre i fritiden?• Er det noe du opplever som vanskelig eller ubehagelig på skolen? Er det spesielle fag du liker/ikke liker?• Er det noen lærere eller andre voksne på skolen som du har et godt/ikke godt forhold til?• Blir du plaget eller mobbet på skolen, i friminutt, på skoleveien eller i fritiden?• Hva gjør du når du ikke er på skolen?• Hvordan kunne du ønske at skoledagen din var?

<p><i>Forslag til spørsmål:</i> <i>Foresatte</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Hvordan opplever du/dere at ditt barn trives på skolen/i fritiden?• Opplever du/dere at det er spesielle årsaker til at ditt barn ikke er på skolen?• Kan det være forhold på skolen som gjør at ditt barn har fravær?• Kan det være forhold utenfor skolen som gjør at ditt barn har fravær?• Er det helsemessige årsaker til at barnet ditt er borte fra skolen?• Hva gjør eleven når han/hun er hjemme fra skolen?• Hvordan er elevens morgenrutiner? Kveldsrutiner?• Kartlegg foresattes behov for støtte:• Er det noe du/dere som foresatte har behov for hjelp til? Hvem kan hjelpe?• Hva tenker du at skolen kan gjøre for at ditt barn skal komme på skolen?
<p><i>Samtalens avslutning</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Gi en kort oppsummering av samtalen. Avtal veien videre.• Avklar tydelige rammer for videre kontakt: avklar hyppighet for kontakt, bli enige om bruk av e.post/sms/tefontid.• Dersom årsakene til fraværet har kommet tydelig frem, kan samarbeidsavtalen allerede nå brukes til å utarbeide og avtale konkrete tiltak. Dersom samarbeidsavtalen fylles ut og tiltak iverksettes, skal et evalueringsmøte avholdes innen fire uker.• Dersom det er behov for ytterligere kartlegging eller det ikke er tydelig hvilke tiltak som bør iverksettes, avtales et nytt møte <i>innen to uker</i>.
<p><i>Etter samtalen</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Har du som lærer gjort noen tanker om hvilke faktorer som kan være utløsende og opprettholdende for problematikken?• Om det kommer frem opplysninger som gjør at situasjonen er krevende og fastlåst, vurderes det om der er behov for å melde saken til drøfting i ulike team. Det vurderer eventuelt henvisning til andre aktuelle instanser.• Skriv referat og send kopi til foresatte. Referatet arkiveres i elevmappen.

Samarbeidsavtale

SAMARBEIDSAVTALE MELLOM ELEV, SKOLE, FORESATTE OG EVT. ANDRE INVOLVERTE:

Sted, Dato:

Tilstede ved utarbeidelsen:

LANGSIKTIG MÅL FOR SAMARBEIDET:

Det langsiktige målet for samarbeidet vil som regel være at eleven er tilstede på skolen hver dag

DELMÅL og TILTAK:

Hvert delmål vil innebære økte utfordringer for eleven. Delmålene skal tilrettelegge for mestring. Spesifiser hvor lenge hvert delmål skal gjelde. Spesifiser for eksempel fag/ situasjoner/ dager der eleven deltar eller elevens behov for tilrettelegging eller støtte i utfordrende situasjoner.

Delmål 1:

Tiltak A:

Tiltak B:

Delmål 2:

Tiltak C:

ANSVARLIG:

Alle involverte parter skal ha sine ansvarsområder. Spesifiser ansvar for tiltak for kontaktlærer, ledelse, foresatte, elev og andre involverte parter.

Delmål 1:

Tiltak A:

Tiltak B:

Delmål 2:

Tiltak C:

PLAN B:

Hvis eleven ikke klarer å møte som avtalt skjer dette: Spesifiser hvem som gir informasjon/ ringer hvem og hvem som gjør hva for å tilrettelegge for elevens deltagelse.

ANSVARLIG:

EVALUERING AV SAMARBEIDSAVTALE:

Tilstede på evalueringsmøte:

Dato for evaluering:

EVALUERING AV MÅL:

Evaluering av delmål. Evaluering bør også skje fortløpende sammen med eleven med vekt på mestring av delmål. Evaluering av samarbeidsavtalen skal gjøres innen tre uker etter utarbeidelsen.

Delmål 1

Delmål 2

Plan B

EVALUERING AV TILTAK:

Vurder hvorvidt tiltakene har vært effektive i arbeidet med å nå delmålene.

Tiltak A

Tiltak B

Basert på evalueringen er det gjort en vurdering av behov for ny samarbeidsavtale og/eller videre henvisning til PPT, ABUP, barneverntjenesten eller andre instanser.

Signaturer på evaluering:

Forslag til tiltak

Basert på kartleggingen avgjøres relevante tiltak. Tidlig intervensjon og høy intensitet på tiltakene vil være viktige prinsipper for å redusere fraværet. Dette innebærer at eleven i en periode får individuell tilrettelegging av skoledagen slik at eleven mestrer å møte på skolen. Målsettingen vil som regel være normalisering av hverdagen.

Tiltak som hjemmeundervisning anbefales sjelden, da dette vil kunne være en opprettholdende faktor for elevens skolefraværsproblematikk. Hjemmeundervisning bør kun brukes i særlige tilfeller og da i

en avgrenset kort periode. Målsetting med hjemmeundervisningen bør i disse tilfellene være at skolen etablerer en relasjon til eleven som kan styrke en gradvis tilbakeføring til skolen.

Evaluering og videre henvisning

Samarbeidsavtalen består som sagt av: Et langsiktig mål, ett eller flere delmål, de konkrete tiltakene og til slutt en evalueringsdel. Evalueringsdelen skal tydeliggjøre hvorvidt delmålene er nådd og samtidig om tiltakene har vært effektive og riktige. Det er viktig at eleven ikke utsettes igjen og igjen for tiltak som ikke virker. Det er viktig at også Plan B evalueres.

Veien videre

Der tiltakene for å avhjelpe alvorlig skolefraværspromblematikk ikke oppnår tilfredsstillende resultater ved å følge retningslinjene i veilederen og tiltakene *ikke* har ført til de endringene som ble satt som mål i samarbeidsavtalen, skal saken meldes for drøfting med PPT som koordinerende instans i det kommunale støttesystemet. Foresatte skal alltid ha en aktiv medvirkning i slike saker. Behovet for å trekke inn aktuelle instanser som fastlege, helsesøster, familiekontor, ABUP, barnevern, SLT-koordinator eller andre i et videre samarbeid, må da vurderes.

Det er viktig å igangsette tiltak tidlig.

A. Tiltaksbank

<i>Kartlegging</i>	<ul style="list-style-type: none">• Kartlegging er viktig for å kunne iverksette gode tiltak, men er også et tiltak i seg selv, da dette fungerer relasjonsbyggende mellom eleven og skolen og skolen og foresatte.
<i>Tiltak på skolen</i>	<ul style="list-style-type: none">• Skoleledelsen setter av tilstrekkelig med tid og skaper gode rammer for relasjonsbygging og støtte fra pedagogisk personell.• Å etablere og videreføre positive relasjoner til voksenpersoner på skolen vil skape trygghet for eleven.• Informer klassen/trinnet om elevens fravær dersom elev og foresatte samtykker til dette.• Daglige/jevnlige samtaler med eleven med fokus på mestring og emosjonell støtte.
<i>Tiltak i skole-hjem samarbeid</i>	<ul style="list-style-type: none">• Sørg for en åpen dialog med foresatte, så de til enhver tid vet hvem de skal ta kontakt med og når vedkommende er tilgjengelig.• Informer foresatte om hva alvorlig skolefraværspromatikk er, og gi informasjon om skolens rutiner og muligheter for å igangsette tiltak.• Få de foresatte til å føle seg trygge på at skolen gjør sitt beste for at eleven skal trives, og gi god informasjon om hvordan eleven fungerer på skolen.• Anerkjenn foresattes utfordringer og gi informasjon om aktuelle hjelpeinstanser.• Der det viser seg å være store utfordringer i forbindelse med å få eleven på skolen om morgenen, kan et viktig tiltak være at en fra skolen (kontaktlærer, en fra ledelsen) eller andre (for eksempel barnevern, helsesøster) oppsøker/henter barnet hjemme.
<i>Faglig tilrettelegging og trygghet i skolehverdagen</i>	<ul style="list-style-type: none">• Unngå stigmatiserende tiltak der eleven føler seg særlig utsatt blant medelever. Samarbeid med eleven.• Etabler systemer for å ivareta forutsigbarhet og struktur for elevens skoledag, slik at eleven opplever trygghet.• Fokuser på fag som eleven mestrer og sørg for faglig tilpasset opplæring.

	<ul style="list-style-type: none">• Forbered og informer eleven om endringer i dagsrutiner, særlig på de dagene der det er endringer i den vanlige skolerutinen (for eksempel turdager, høytidsmarkeringer, osv.).• Vær bevisst på elevens plassering i klasserommet, dvs. at eleven skal oppleve å bli sett, eleven kan plasseres med venner eller trygge medelever, osv.
<i>Oppmøte og tilstedeværelse på skolen</i>	<ul style="list-style-type: none">• Møt eleven i skolegården eller på avtalt sted for å følge han/henne til klasserommet.• Gi eleven alternativer til å reise hjem fra skolen. Gjør avtaler med eleven om hva han/ hun skal gjøre hvis han/ hun ønsker å gå hjem i løpet av skoledagen.• Mor og/eller far følger til skolen en periode
<i>Tiltak for å motvirke sosial isolasjon</i>	<ul style="list-style-type: none">• Sørg for at eleven opprettholder positiv kontakt med medelever dersom eleven er sosialt isolert. Dette kan for eksempel gjøres ved brev fra klassen, besøk fra klassekamerater eller kontaktlærer oppfordrer klassen til å sende hyggelige tekstmeldinger, lærer oppfordrer elever å oppsøke eleven i fritiden.• Gi forutsigbarhet i friminutt ved igangsetting av faste aktiviteter for å skape oversiktlige og trygge sosiale arenaer.• Sørg for at eleven har noen å gå sammen med til skolen.

Eksempel på bruk av samarbeidsavtale (case)

Heidi er en jente som går i 9A på ungdomsskolen. Hun har kommet for sent til første time fem ganger, har tre enkelttimer med ugyldig fravær og har hatt 6 dager med gyldig sykefravær siden jul.

Kontaktlærer fulgte skolens rutiner for oppfølging av alvorlig fravær og ringte Heidis foresatte for å undersøke fraværet. Mor forteller på telefonen at Heidi ofte har problemer med å stå opp om morgenen og at hun sier hun ikke vil på skolen. Kontaktlærer foreslår at de tar et møte på skolen for å snakke om fraværet. De avtaler møtetidspunkt samme uke og kontaktlærer spør om det er greit at hun inviterer med inspektør og helsesøster.

På møtet forteller Heidi at hun synes det er skummelt å gå alene fra parkeringsplassen og inn i klasserommet. Hun tror det hadde vært lettere å komme på skolen, hvis hun visste at noen møtte henne. I tillegg synes hun det er vanskeligere å komme når hun må ta bussen om morgenen. På møtet kommer det også frem at mor ofte er usikker på om Heidi er syk. De blir enige om at det er lurt å samarbeide med fastlegen. Far drar tidlig på jobb, og det avtales at de neste tre ukene skal mor kjøre Heidi på skolen. Det langsiktige målet er at Heidi skal kunne komme på skolen selv, og gå til timen selv. Sammen blir de enige om at det viktigste målet de neste tre ukene er at hun ikke har fravær, og de skriver en samarbeidsavtale sammen. De avtaler et samarbeidsmøte om tre uker.

SAMARBEIDSAVTALE MELLOM ELEV, SKOLE, FORESATTE OG EVT. ANDRE INVOLVERTE:

Sted: Songdalen ungdomsskole *Dato:* 30.01.2018

Tilstede ved utarbeidelsen: Heidi, mor, far, kontaktlærer for klasse 9A, helsesøster, inspektør

LANGSIKTIG MÅL FOR SAMARBEIDET:

Heidi skal komme på skolen selv hver dag og bli på skolen hele dagen.

DELMÅL og TILTAK:

Delmål 1: Heidi skal komme på skolen hver dag.

Tiltak A: Mor kjører Heidi til skolen.

Tiltak B: Kontaktlærer møter Heidi når hun kommer på skolen.

Delmål 2: Heidi skal bli på skolen hele dagen.

Tiltak A: Hvis Heidi får lyst til å dra hjem går hun til helsesøster for en pause. Kontaktlærer informerer faglærere om avtalen.

Delmål 3: Sikre kontinuitet i avtalen.

Tiltak A: Ledelsen har ansvar for å sette inn vikar for kontaktlærer dersom hun blir syk, og å gi Heidi beskjed på morgenen at hun møter en vikar. Ledelsen skal også informere vikar om avtale.

ANSVARLIG:

Delmål 1:

Heidi, mor, kontaktlærer

Delmål 2:

Heidi, helsesøster, kontaktlærer

Delmål 3:

Inspektør

PLAN B:

Hvis Heidi ikke kommer seg opp om morgenen, skal mor ringe til skolen på morgenen for å si ifra. Mor tar da kontakt med fastlegen for å få time slik at det kan avklares om Heidi er syk eller ikke.

Hvis Heidi ikke er på skolen, og mor ikke har gitt beskjed, skal kontaktlærer sende e-post til mor og far med informasjon om at Heidi ikke er tilstede.

ANSVARLIG:

Mor, kontaktlærer, fastlege

Signaturer på avtalen:

Heidi ,mor ,far ,kontaktlærer

SRAS skjema kan brukes ved behov for kartlegging.

Vurderingsskjema for skolenekting – barneverisjon, SRAS - B (School refusal assessment scale – child)

		Aldri	Nesten aldri	Sjelde n	Av og til	Ofte	Nesten alltid	Alltid
1	Hvor ofte får du vondt av å gå på skolen fordi du er redd for noe på skolen (for eksempel prøver, skolebussen, lærere eller brannalarm)?							
2	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi det er vanskelig å snakke med andre elever på skolen?							
3	Hvor ofte har du mer lyst til å være sammen med dine foreldre, enn å dra på skolen?							
4	Når du ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte drar du da hjemmefra og gjør noe morsomt?							
5	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi du vil føle deg trist eller lei hvis du drar dit?							
6	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi du er flau når du er sammen med andre på skolen?							
7	Hvor ofte tenker du på dine foreldre eller på din familie når du er på skolen?							
8	Når du ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor ofte snakker du med eller treffer noen andre utenom familien?							

9	Hvor ofte har du det vondt på skolen (redd, nervøs, trist), sammenlignet med når du er hjemme med venner?							
10	Hvor ofte er du borte fra skolen fordi du ikke har så mange venner der?							
11	Hvor ofte ville du heller vært sammen med familien enn dra på skolen?							
12	Når du ikke er på skolen i løpet av uka (fra mandag til fredag), hvor mye koser du deg med ting som å være med venner eller dra til et sted?							
13	Hvor ofte får du det vondt (redd, nervøs, trist) når du tenker på skolen på en lørdag eller en søndag?							
14	Hvor ofte holder du deg borte fra bestemte steder på skolen (for eksempel ganger eller der spesielle elever oppholder seg), der du er nødt for å snakke med noen?							
15	Hvor godt ville du ha likt å ha undervisning med en av foreldrene hjemme, i stedet for med lærer på skolen?							
16	Hvor ofte nekter du å dra på skolen fordi du heller vil gjøre morsomme ting andre steder?							
17	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis du hadde hatt det mindre vondt (redd, nervøs, trist) på skolen?							
18	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis det hadde vært lettere å få nye venner?							
19	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis en av foreldrene var med deg?							

20	Hadde det vært lettere å gå på skolen hvis du kunne gjøre mer morsomme ting etter skoletid (som å være med venner)?							
21	Hvor mye mer vondt har du det på skolen (redd, nervøs, trist) enn andre på din alder?							
22	Hvor mye mer holder du deg unna elever på skolen enn andre på din alder gjør?							
23	Ønsker du å være hjemme med en av foreldrene mer enn andre på din alder ønsker?							
24	Har du mer lyst til å gjøre morsomme ting utenfor skolen enn andre på din alder har?							

Unngår ting eller situasjoner som vekker ubehag		Unngår situasjoner som innebærer evaluering/bedømmelse		Søker oppmerksomhet		Velger konkrete, attraktive aktiviteter	
1		2		3		4	
5		6		7		8	
9		10		11		12	
13		14		15		16	
17		18		19		20	
21		22		23		24	
Sum: ___ / 6 = ___		Sum: ___ / 6 = ___		Sum: ___ / 6 = ___		Sum: ___ / 6 = ___	

Oversatt av Børge Holden og Jan-Ivar Sällman, 2010, etter tillatelse fra Christopher A. Kearney

Tittel Calibri 28

Brødtekst Cambria 11